

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Angivelse av verbkonstruktioner i svenska ordböcker

Forfatter: Nina Martola

Kilde: Nordiska Studier i Lexikografi 9, 2008, s. 309-326
Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, Akureyri 22.-26. maj 2007

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

NINA MARTOLA

Angivelse av verbkonstruktioner i svenska ordböcker

In this study I analyze how verb valency is treated in five Swedish monolingual dictionaries with the preposition *åt* ('to; for; at') as example. I also look at the presentation of phrasal verbs with *åt*. Initially I examine how prepositional particles are classified as lemmas, and I can establish that in most dictionaries they are looked upon as adverbs.

As to the valency information the differences between the dictionaries are considerable, but in general one can say that the larger dictionaries, not unexpectedly, cover verb valencies better than the shorter ones. The larger dictionaries also give more explicit information while the shorter dictionaries give valency information only in the form of (causal) examples.

The most problematic items are the phrasal verbs. In two of the analyzed dictionaries the treatment is good, though. The phrasal verbs are given as sublemmas after the verb entry with their own descriptions. The other three dictionaries subsume phrasal verbs in the verb article, and it is not always clear whether *åt* is a valency preposition or a particle in the given examples. One of the dictionaries even mix prepositions and particles in the formal constructional information.

1 Inledning

Ordet *verbkonstruktion* har en tämligen vag innebörd. Att jag ändå låtit det ingå i rubriken beror på två olika omständigheter. För det första är undersökningen bred i den meningen att den innefattar såväl mer traditionella valens- eller konstruktionsuppgifter i ordboksartiklar som ordböckernas behandling av partikelförbindelser. För det andra är incitamentet till denna undersökning en omfattande studie av verbfraser med *åt* där jag anlägger ett konstruktionsgrammatiskt perspektiv (Martola 2007).

Jag kommer i huvudsak att begränsa undersökningen till konstruktioner med funktionsordet *åt*, eftersom jag därvidlag alltså har en omfattande, korpusbaserad studie av *åt* att relatera till (Martola 2007). Dessutom kan en näranalys av en representant för ett funktionsord (preposition/partikel) antas ge en förhållandevis god bild av hur behandlingen av ordtypen ser ut generellt i ordböckerna, även om det naturligtvis kan förekomma en viss variation i behandlingen.

Denna studie består av tre delar. Jag inleder med att se på kategoriseringen av lemmat *åt* och andra prepositioner/partiklar. Därefter undersöker jag hur valensuppgifterna vid verb är utformade och i hur hög grad konstruktionsuppgifter finns för olika verb i ordböckerna. I den sista delen ser jag på behandlingen av partikelförbindelser med *åt*.

Innan jag går in på själva undersökningen ska jag ge en översikt över vilka ordböcker jag behandlar. Jag presenterar också kort den studie av funktionsordet *åt* som jag kommer att hänvisa till i analyserna samt tar upp några termfrågor.

2 Bakgrund

2.1 De undersökta ordböckerna

Föremålet för min undersökning är fem allmänspråkliga svenska ordböcker.

- *Nationalencyklopedins ordbok* (NEO), 1995–1996
 - Definitionsordbok, ca 137 000 lemmor, 1 959 sidor.
 - För sökningar efter vissa kombinationer har jag utnyttjat webbutgåvan (ne.se).
- *Svenskt språkbruk* (SSB), 2003
 - Ordbok för konstruktioner och fraser, ca 19 600 lemmor och sublemmor, 1 433 sidor.
- (Norstedts) *Svensk ordbok* (NSO), 1999
 - Definitionsordbok, ca 60 000 lemmor, 1 492 sidor.
- *Natur och kulturs ordbok* (NKO), 2001
 - Definitionsordbok för utlänningar, ca 32 000 lemmor och sublemmor, vissa illustrationer, 1 226 sidor.
- *Bonniers svenska ordbok* (BSO), 2002
 - Definitionsordbok med vissa illustrationer, ca 65 000 lemmor, 704 sidor.

NEO och NSO är i mångt och mycket två olika omfattande versioner av samma ordbok. De baserar sig på samma lexikala databas. Ursprungligen kom NEO till som en utbyggd version av *Svensk ordbok*, men *Svensk ordbok* har fortsatt att komma ut i nya egna upplagor. Artiklarna i NSO är färre och åtminstone de mer omfattande artiklarna är något förkortade jämfört med NEO.

Både NSO och NKO finns i senare upplagor än de jag undersökt, den förra från 2004 och den senare från 2006, men dem har jag tyvärr inte haft tillgång till för näranalyser¹.

I den första delen av undersökningen, om kategoriseringen av verbpartiklar, har jag dessutom kontrollerat *Svenska Akademiens ordbok* (SAOB), *Svensk handordbok* (SHO) och *Svenska Akademiens ordlista* (SAOL).

2.2 En jämförande studie av *åt*

Under åren 2003–2006 arbetade jag som forskare inom projektet *Svenskan i Fin-*

¹ Varken NSO eller NKO återfinns i sin nyaste upplaga på biblioteken i Helsingforsregionen. I en bokhandel har jag varit i tillfälle att bläddra i böckerna och kunnat konstatera att de inte tycks ha genomgått någon revidering i fråga om de aspekter jag undersökt.

land – syntaktiska drag i ett jämförande perspektiv finansierat av Svenska litteratursällskapet i Finland (jfr <http://www.sls.fi/media/pdf/svenskanifinland.pdf>). I mitt eget delprojekt undersökte jag hur den finlandssvenska användningen av prepositionen (och partikeln) *åt* skiljer sig från den sverigesvenska användningen. Undersökningen är korpusbaserad och utgör en jämförelse av ett finlandssvenskt och ett sverigesvenskt textmaterial. Bägge materialen finns tillgängliga hos CSC (Center for Scientific Computing) i Finland (<http://www.csc.fi/kielipankki/index.phtml>). De är uppmärka med samma automatiska analysprogram och är därmed sökbara med samma sökverktyg. Den sverigesvenska korpusen hos CSC är innehållsligt identisk med den svenska Parolekorpusen och omfattar drygt 19 miljoner ord (<http://spraakbanken.gu.se/parole/>).

Eftersom ordböcker för svenska bygger på sverigesvenskt språkbruk kommer jag här inte att gå in på skillnaderna mellan sverigesvenskan och finlandssvenskan, och vid jämförelser mellan ordböckerna och korpusmaterialet redovisar jag endast siffror för den sverigesvenska korpusen.

2.3 Några termer

Ovan nämnde jag att jag använder termen *verbkonstruktion* som sammanfattande benämning på olika valensförbindelser (t.ex. *frysas [åt ngt]*) och partikelförbindelser (*komma åt ngt*). Det finns en mängd andra verbkonstruktioner men de faller utanför denna undersökning.

För kombinationer som *komma åt ngt*, *skiljas åt* och *kapa åt sig ngt* kommer jag att använda termen *partikelförbindelse* (jfr SAG 1: 207, 3: 417). Den mer hävdvunna benämningen är *partikelverb*, men i lexikografiska sammanhang är det en poäng med den förra termen, eftersom den betonar att det handlar om kombinationer av ord.

Ordet *åt* i *frysas åt ngt* är entydigt en preposition. Hur *åt* ska etiketteras i kombinationen *komma åt ngt* är inte givet. I det första analysavsnittet (avsnitt 3) undersöker jag hur ordböckerna tacklar problemet. Som en sammanfattande benämning på prepositioner och partiklar använder jag *funktionsord*. Det finns andra typer av funktionsord men de aktualiseras inte i denna undersökning.

3 Kategoriseringen av funktionsorden i ordböckerna

Det som är påfallande när man ser på själva artiklarna för *åt* i de olika ordböckerna är att kategoriseringen varierar och att relationen mellan *åt* som preposition och *åt* som partikel verkar uppfattas väldigt olika. Jag har därför vidgat perspektivet något och kontrollerat hur ett antal olika prepositioner/partiklar behandlas i de undersökta ordböckerna jämte SAOL, SAOB och SHO. Nedan ger jag en kort redogörelse för skillnaderna och sammanfattar sedan mina iakttagelser i tabellform (tabell 1).

NEO har två separata artiklar för *åt* betecknade med *prep.* och *adv.* Det samma

gäller orden *av*, *för*, *i*, *med*, *på* och *till*, men för *från* finns det bara prepositionsartikel.

SSB ansätter bara en artikel för *åt* betecknad ”partikel vid verb”. I artikeln ges några exempel på partikelförbindelser följda av uppmaningen ”se resp. verb”. På samma sätt behandlas *i*, *med* och *på*. För *av*, *för* och *till* finns förutom partikelartikeln en separat adverbartikel där verblösa fraser tas upp (t.ex. *vid sidan av*, *för mycket*, *lite till*). För *från* finns utöver partikelartikeln en prepositionsartikel.

NKO anför två separata artiklar för *åt* betecknade med *prep.* resp. *verbpartikel* med den senare markeringen följt av angivelsen ”verb + ’åt’”, där *åt* alltså har betoningssmarkering. *Åt*-artikeln är dock ett undantag. De andra partiklarna har den dubbla etiketteringen *adverb/verbpartikel* följt av samma verb+partikel-angivelse som för *åt*. Ordet *från* anføres bara som preposition, liksom i NEO. Det beror sannolikt på att partikelfunktionen mestadels uppbärs av varianten *ifrån*.

Den ordbok som i minst utsträckning skiljer ut partiklarna är BSO. I den är *åt*-artikeln semantiskt momentindelad och ordklassangivelse saknas. Partikelfallen finns anförda i moment 2. På samma sätt är *från* behandlat, utom att artikeln inte är momentindelad. För *av* och *på* finns dubbel ordklassangivelse (*prep. o. adv.*). Samma gäller ordet *med*, för vilket funktionsordet behandlas som homonym 1 och substantivet som homonym 2. För *i* finns bara beteckningen *prep.* och inga partikelförbindelser tas upp. Artikeln för *till* slutligen är momentindelad med beteckningen *prep.* för moment 1 och angivelsen *betonat med vissa verb* för moment 3 (i moment 2 anføres *en gång till* utan närmare kategoriangivelse).

I fråga om kategoriangivelser har jag också kontrollerat SAOL 13. Där ansätts två homonyma lemman för *åt* betecknade med *prep.* resp. *adv.*, vilket är en ändring från föregående upplaga där preposition och adverb anføres i en gemensam artikel. För de andra prepositionerna jag har tittat på har inga ändringar gjorts mellan upplagorna: *av* och *på* tas upp i homonyma artiklar medan *från*, *i*, *med* och *till* anføres i en artikel med angivelsen *prep. o. adv.*

I tabell 1 återfinns en översikt över hur de kontrollerade prepositionerna/partiklarna är ansatta som lemman. Siffrorna 1 och 2 osv. utdragna till vänsterkanten i kolumnerna står för två separata artiklar, alltså homonymer, medan siffra inom rad anger polysemi. Siffrorna följer respektive ordboks numrering men endast kategoriseringar som är relevanta för denna framställning anføres i tabellen och inte t.ex. homonyma substantiv och konjunktioner. I BSO skiljs homonymi och polysemi inte riktigt klart åt, men uppenbarligen betraktas prepositioner och likalydande partiklar som fall av polysemi, eftersom betydelsebeskrivningarna är gemensamma.

Lemma	NEO/ NSO	SSB	NOK	BSO	SAOL 13
av	1 prep. 2 adv.	1 adv. 2 partikel vid verb	1 prep. 2 adverb/verb- partikel	(prep. o. adverb)	1 prep. 2 adv.
från	prep.	1 prep. 2 partikel vid verb	prep.	[ang. saknas]	prep. o. adv.
för	1 prep. 2 adv.	2 adv. 3 partikel vid verb	1 prep. 2 adv. 3 verbpartikel	2 prep. o. adv.	1 prep. 2 adv.
i	1 prep. 2 adv.	2 partikel vid verb	1 prep. 2 adverb/verb- partikel	2 prep.	prep. o. adv.
med	1 prep. 2 adv.	partikel vid verb	2 prep. 3 adverb/verb- partikel	1 prep. o. adv.	prep. o. adv.
på	1 prep. 2 adv.	partikel vid verb	1 prep. 2 adverb/verb- partikel	(prep. o. adv.)	1 prep. 2 adv.
till	1 prep. 2 adv.	1 adv. 2 partikel vid verb	1 prep. 2 adverb/verb- partikel	1 (prep), 3 (be- tonat med vissa verb)	prep. o. adv.
åt	1 prep. 2 adv.	partikel vid verb	1 prep. 2 verbpartikel	[ang. saknas]	1 prep. 2 adv.

Tabell 1. Översikt över hanteringen av funktionsord i ordböckerna

Behandlingen av funktionsorden är alltså rätt brokig och skiljer sig inte bara mellan ordböckerna utan också (och delvis omotiverat) inom en och samma ordbok. Alla ordböcker utom SSB betecknar partiklarna i partikelförbindelser som adverb. NOK menar möjligen att verbpartikeln är en typ av adverb. NEO, NSO, SSB och NOK anför preposition och motsvarande verbpartikel i separata artiklar (homonymi) medan BSO konsekvent anför dem i samma (polysemi). SAOL vacklar i sin syn.

Det tycks med andra ord vara vanligt inom svensk lexikografi att beteckna prepositioner i partikelfunktion som adverb. Så görs också i SAOB. Särskilt i de artiklar som tillkommit senare kompletterar man dock försiktigtvis beteckningen *adverb* med andra uppgifter. Detta framgår av tabell 2.

<i>av</i>	I) prep.		II) adv.
<i>från</i>	I) prep. betecknande ngt ss. [...]		II) adv. (se vidare under de verb med vilka från förekommer i särsk. förb.)
<i>för</i>	I) prep.		II) adv. (I. i absolut anv.)
<i>i</i>	I) prep.		II) adv.
<i>med</i>	I) ss. prep. o. ss. adv. i särsk. förb.		
<i>på</i>	I) ss. prep. med det styrda ordet utsatt.	II) ss. prep. utan utsatt styrt ord l. ss. adv.	III) ss. prep. l. adv. i vissa verbförbindelser (s. k. särskilda förbindelser),
<i>till</i>	I) ss. prep. med utsatt rektion,		II) ss. prep. i absolut anv. l. ss. adv. ; i sht ss. partikel i förb. med verb;

SAOB-förkortningar: ss. = såsom, särsk. förb. = särskild förbindelse, l. = eller, anv. = användning, s.k. = så kallad(e), i sht = i synnerhet, förb. = förbindelse

Tabell 2. Kategoriseringen av funktionsord i SAOB

SAOB ansätter alltså en gemensam artikel för vart funktionsord och delar in artikeln i huvudmoment genom romerska siffror. Prepositionsbeskrivningen står efter den romerska siffran I och adverbbeskrivningen efter II. Under den senare redovisas partikelförbindelser. I artikeln *med* innehåller moment I en gemensam beskrivning för preposition och adverb medan moment II ägnas betydelsen 'också' (*hon blev glad – jag med*). I artikeln *på* innehåller moment II verblösa förbindelser medan partikelförbindelserna får ett eget moment numrerat III. Trots att huvudindelningen i princip sker enligt kategorierna preposition och adverb, markerar SAOB:s makrostruktur att preposition och motsvarande partikel är fall av polysemi och inte av homonymi. Vanligen brukar olika ordklassstillhörighet för likalydande ord tjäna som ett kriterium för homonymi inom lexikografien. Också i SAOB ansätts orden *med* och *för* som egna lemman när de är substantiv (och det senare också adjektiv). Att preposition och partikel sammanförs i en artikel speglar uppenbarligen det faktum att det är betydelsebeskrivningen som står i förgrunden.

Samma praxis som i SAOB följer *Svensk handordbok* (SHO). För *åt* har moment II beteckningen "adverbiellt i förb. med verb" medan moment II för artiklarna *från*, *i*, *med* och *på* har kategoriseringen *adv.* För *till* finns en ännu djupare hierarkisk indelning med *prep.* och *adv.* som A och B och med romerska siffror som huvudmoment under dem. För *av* slutligen finns det två separata artiklar med kategoriseringarna *prep.* respektive *adv.*

Medan flera ordböcker alltså klassificerar prepositionella verbpartiklar som adverb är den stora svenska grammatiken SAG (3: 417 ff.) entydigt av den meningen att prepositioner i partikelfunktion har kvar sin ordklassstillhörighet. Det konstateras att de flesta osammansatta prepositionerna kan användas absolut som partikeladverbial (id., 419). SAG använder inte termen (*verb*)partikel utan talar om *partikeladverbial*. Inte heller den förhållandevis hävdvunna benäm-

ningen *partikelverb* används, utan man introducerar *partikelförbindelse* som benämning.

4 Valensangivelser – verb bestämda av prepositionsfras med *åt*

Sättet att ange valens varierar kraftigt i de undersökta ordböckerna. De mest explicita ordböckerna är NEO och SSB. NEO ger valensen i slutet av varje artikel eller i slutet av betydelsemoment (siffrumrerat huvudmoment) vid momentindelade artiklar. Uppgiften markeras med förkortningen *KONSTR.* Verbet anges med tildetecken (~) och optionella valensbestämningar står inom parentes (se illustration 1). (Diskussionen om bestämningars bindingsgrad lämnar jag därhän i detta sammanhang och jag tar heller inte ställning till om angivelserna för optionalitet är korrekta eller inte.)

SSB inleder genomgående verbartiklarna med regelrätta konstruktionsuppgifter. Därefter följer, föregångna av en romb, lexikala fraser med fler positioner fyllda. Som sista grupp, markerad med stjärna/asterisk, står regelrätta idiom och pragmatiska fraser. För den som läst användaranvisningarna eller som själv kommit underfund med systemet är de regelrätta konstruktionsuppgifterna därmed lätta att känna igen. Att en bestämning är optionell framgår av att det finns en konstruktionsuppgift med och en konstruktionsuppgift utan bestämningen i fråga (illustration 1).

<p>NEO fnysa verb <i>fnös</i> el. <i>fnyste</i>, <i>fnyst</i>, pres. <i>fnys-er</i> <small>ORDLED: <i>fnys-er</i></small> <small>SUBST.: fnysande, fnysning</small> •häftigt och ljudligt andas ut genom näsan som tecken på missnöje el. förakt: <i>han fnös indignerat</i> <small>BET.NYANSEK: a) överfört visa förakt eller missnöje: <i>kultureliten fnyser åt alla TV-serier</i> b) om djur: <i>tjuren fnös ilsket</i></small> <small>KONSTR.: ~ (åt ngn el. ngt), ~ till</small> <small>HIST.: sedan ca 1600; sv. dial. <i>fnysa</i>; gemens. germ. ord, urspr. ljudhärmande</small></p>	<p>SSB fnysa verb <i>ngn fnyser</i> om att andas ut ljudligt när man är missnöjd el. föraktfull <i>tjuren fnös ilsket</i>; ofta som tecken på missnöje el. föraktfullhet hos människor <i>han bara fnyser (frustar) när fällskärmsavtal kommer på tal</i>; <i>fnysa av ngt</i> en tallrik med groddar fick många män att ~ av förakt; <i>fnysa åt ngn/ngt</i> äv. <i>fnysa över ngn/ngt</i> vuxna fnyser alltid åt (är nedlåtande mot) ungdomarnas musiksmak; det är lätt att ~ över dåligt pålästa medborgare</p>
<p>NSO fnysja verb <i>-te</i> el. <i>fnös</i>, <i>-t</i> •häftigt och ljudligt andas ut genom näsan som tecken på missnöje el. förakt: <i>han fnös indignerat</i> □ äv. överfört visa missnöje på ett föraktfullt sätt: <i>på kultursidorna -er man åt såpoperorna</i> □ äv. om djur: <i>tjuren fnös ilsket</i></p>	<p>NKO fnysa^v verb (fnyser, fnös eller fnyste, har fnyst; fnys!) 1 andas 'ut luft genom näsan så att det hörs 2 visa att man inte tycker något är bra •<i>Hon föreslog att de skulle fråga någon om vägen, men han bara fnös.</i> •<i>Hon fnös åt förslaget.</i></p>
<p>BSO fnysa häftigt andas ut genom näsborrarna; <i>f. åt rynka på näsan åt</i>, se ned på <i>fnyser, fnyste</i> el. <i>fnös, fnyst</i> fnysning <i>-en; -ar</i></p>	

Illustration 1. Artikeln *fnysa* i de olika ordböckerna

De tre andra undersökta ordböckerna (NSO, NKO, BSO) är betydligt mindre explicita i fråga om valensuppgifter. Valensen framgår – om den framgår – av

språkexempel (illustration 1). Möjligen är tanken att ovana ordboksanvändare har svårt att tolka mer schematiska angivelser av den typ NEO använder, och det ligger det kanske något i, men å andra sidan har man åtminstone som van användare svårt att veta vilken produktiv kraft man ska tillmäta ett språkexempel. Det syns t.ex. ingen skillnad på mer eller mindre fritt utbytbara element (markerade med *ngn* och *ngt* i NEO:s och SSB:s konstruktionsuppgifter) och element som är begränsat utbytbara.

NEO:s valensangivelser är formellt explicita. Däremot är de problematiska genom att de inte skiljer på valensbestämningar och partiklar. I artikeln *fnysa* ovan t.ex. ges partikelförbindelsen *fnysa till* som en konstruktionsuppgift. Jag återkommer till frågan nedan.

Efter att ha sett på hur valensuppgifterna formellt är utförda ska jag härnäst undersöka i vilken utsträckning valens ges i de olika ordböckerna. Jag använder verb som konstrueras med *åt* som exempel. Jag har i första hand gått igenom artiklarna för kommunikations- och reaktionsverb, eftersom *åt* är vanlig som valenspreposition för dessa i Parolekorpusen. Jag ser därtill på de verb som allra mest frekvent förekommer tillsammans med *åt* i Parolematerialet. Antalet belägg i Parolekorpusen anges i tabellerna 3 och 4, och noteras bör att siffrorna avser förekomster på verbet med en *åt*-fras som bestämning på noll till fyra elements avstånd, inte det totala antalet belägg på varje verb.

I fråga om kommunikations- och reaktionsverben (tabell 3) ser man att de ordböcker som har de explicitaste konstruktionsuppgifterna, NEO och SSB, också i högst utsträckning noterar vilken preposition som används. För NEO har jag också angett om prepositionsangivelsen förekommer i exempel, eftersom alla konstruktionsuppgifter inte illustreras. Det finns därtill fall där möjligheten att konstruera ett verb med *åt*-fras framgår av exempel men inte av konstruktionsuppgiften. Sådana är t.ex. artiklarna *gapskratta*, *morra* och *vifta*. SSB ger genomgående ett eller ett par autentiska exempel för varje konstruktionsangivelse, så jag redovisar därför ingen exempelkolumn. Vad gäller *åt* är verbet *skrika* i alla fall ett undantag; *skrika till ngn* och *skrika åt ngn* anges som likvärdiga alternativ (angivelsen *el. 'eller'*) men autentiskt exempel ges bara på det förra alternativet.

Grå markering i en ruta i tabellen anger att verbet eller förbindelsen inte finns ansatt som lemma i ordboken i fråga. Förbindelsen *anförtro sig* förekommer alltså som uppslagsord bara i SSB, däremot förekommer det enkla *anförtro* i alla ordböckerna, och det är i den artikeln som konstruktionsmöjligheten *anförtro sig åt ngn* framkommer i NEO och NSO.

I NEO saknas uppgift om att verbet *ropa* kan uppträda med *åt*-fras, medan SSB inte noterar att *ryta* kan göra det. För *ryta* är konstruktionsuppgiften i NEO inexact: ~ (*ngt el. att+SATS*) (*åt ngn*). De två parenteserna bör rimligen kunna tolkas så att bägge elementen kan vara närvarande samtidigt, och vid *att*-satser ger det fel utslag: *?han röt att jag skulle sticka åt mig*. I fråga om *ryta* kan som kuriositet

dessutom nämnas att NEO anför som ett exempel *han röt åt barnen* medan NSO har samma exempel med prepositionen *till*, *han röt till barnen*.

I BSO ges *fnysa åt* som exempel med en egen betydelseangivelse. Eftersom objekt saknas kommer kombinationen att likna partikelförbindelser (t.ex. *huta åt*, *klämna åt*, *komma åt*), om man inte håller i minnet att BSO (i regel) betoningsmarkerar partiklar.

Förekomsten av angivelse av *åt* som valenspreposition för ett antal kommunikations- och reaktionsverb i de olika ordböckerna finns sammanfattad i tabell 3.

Verb	Parole	NEO		SSB	BSO	NKO	NSO
		Konstruktion	Exempel	Konstruktion	Exempel	Exempel	Exempel
skratta	269	1	1	1		1	1
skrika	92	1		1			
nicka	74	1		1			
le	62	1	1	1			1
fnysa	46	1	1	1	1	1	1
vinka	40	1	1	1		1	1
anförtro sig	20		1	1			1
teckna	20	1	1	1	1		1
blinka	19	1	1	1		1	1
ryta	18	1	1			1	
jubla	17	1		1			
ropa	15			1		1	
svära	15	1		1			
fnissa	14	1		1		1	

Tabell 3. Valensangivelserna vid kommunikations- och reaktionsverb

Ser man på de verb som förekommer allra mest frekvent med *åt*-fras i mitt material (tabell 4) kan man notera en viss brokighet i fråga om angivelserna i ordböckerna. När det gäller det vanligaste verbet, *ägna* och kombinationen *ägna sig*, är konstruktion med *åt* genomgående noterad. För simplex verbet *ägna* framgår typen av objekt (t.ex. *liv*, *tid*, *uppmärksamhet*) förhållandevis bra, om än enbart implicit, av exemplen. I SSB anges objekttypen på sätt och vis explicit i och med att ingen konstruktionsuppgift med objektsangivelsen *ngt* förekommer. I BSO framgår kombinationen *ägna sig åt ngt* av artikeln för det enkla *ägna* medan NKO rentav ansätter två olika sublemman för de olika objekten: *ägna sig åt något* och *ägna sig åt någon*.

För verbet *ge* är det bara SSB som noterar konstruktionsmöjligheten *ge ngt åt ngn* som en produktiv konstruktion, både för betydelse 1 'erbjuda, skänka' och 2 'lämna, räcka'. NEO anför bara alternativet *ge ngn ngt* och *ge ngt till ngn*. I NKO

framgår bara bitransitiv konstruktion (*ge ngn ngt*) och mottagarlös konstruktion av exemplen, inte konstruktion med *till*. I BSO ges exempel enbart på mottagarlös konstruktion i *ge*-artikeln. Däremot noteras *ge ngt åt ngn* i artikeln för *åt*.

Det som inte framgår av någon av ordböckerna är att *ge* visserligen konstrueras med *åt*-fras, men att objektet då är av en viss typ, nämligen abstrakt. I SSB finns ett autentiskt exempel med *möjlighet*. I Parolematerialet är de vanligaste objekten *plats, stöd, namn, uttryck* och *liv*. Denna omständighet nämns av SAG. Man konstaterar att *åt* förekommer i ”lexikaliserade vändningar” och nämner *ge liv åt* som exempel (SAG 3: 466).

Verben *glädja sig* och *glädjas* anförs i NKO i ett gemensamt sublemma under *glädja*: ”*glädja sig över (åt) något* eller *glädjas över (åt)*”. Alternativa sublemman avviker från ordbokens normala praxis. För *lämna* förekommer frasen *lämna ngt åt framtiden* i NEO och NSO. SSB tar upp fraserna *inte lämna ngt åt slumpen* och *lämna ngn/ngt åt sitt öde* i form av hänvisningar till andra artiklar.

Att verbet *göra* inte i någon högre grad annoteras för valens med *åt*-fras i ordböckerna är naturligt. Det höga förekomsttalet i Parolekorpussen beror på att *göra* används som ersättningsverb för andra verb (t.ex. *Vi måste få gräsmattan klippt. – Jag kan göra det åt er.*). Därtill förekommer *göra* i vissa funktionsverbsfraser (t.ex. *göra rättvisa åt ngt, göra i ordning ngt [åt ngn]*). *Åt*-fras ingår alltså inte i verbet *göra*:s egen valens. Den fras som däremot noteras under simplex verbet *göra* i NEO, SSB och NSO är *göra någonting åt ngt* i olika varianter. Den tas dock också upp som partikelförbindelse och jag återkommer därför till den i avsnitt 5. Beläggen på frasen ingår inte i siffran 108 i tabell 4.

Verb	Parole	NEO			SSB		BSO	NKO		NSO
		Konstr.	Exempel	Idiom	Konstr.	Fras	Exempel	Sublemma	Exempel	Exempel
ägna sig	1037	1	1		1		1	1	1	1
ge	821				1					
ägna	569	1	1		1		1		1	1
glädja sig	169	1	1		1			1		1
glädjas	141	1					1	1		
lämna	123	1	1			1				1
göra	108			1		1				1

Tabell 4. Valensangivelser för de verb som frekventast konstrueras med *åt*-fras i Parolekorpussen

I tabell 4 återfinns en översikt över ordboksbehandlingen av de vanligaste verben med *åt*-fras. Rutorna markerade med mörkare grått anger att verbet/förbindelsen saknas som lemma i vederbörande ordbok. Den ljusare grå markeringen i NKO-kolumnen anger att de båda verben är sammanslagna till ett sublemma.

Efter att ha gått igenom hur ordböckerna hanterar valensuppgifterna ska jag i det sista avsnittet av studien undersöka hur partikelförbindelser med *åt* behandlas.

5 Partikelförbindelser med *åt*

Också partikelförbindelserna anföras på varierande sätt i ordböckerna. NEO tar upp vissa som lemman och andra som konstruktionsuppgifter och några bara i exempel. Jag återkommer strax till NEO.

<p>NEO ka'pa verb <i>-de -t</i> ORDLED: <i>kap-ar</i> SUBST.: kapande, kapning; kaperi (till 2) [...]</p> <p>2 med (hot om) våld överta kontrollen av farkost e.d.; för direkt vinning el. i (pol.) utpressningssyfte {→uppbringa 2}: <i>planet ~des över Medelhavet; ~ ett fartyg</i> BET.NYANSER: a) spec. förr som ett led i sjökrigföringen {se kapare 3, kaperi} b) allmänare (otillbörligt) lägga beslag på (vanl. med partikel): <i>~ åt sig den största biten</i> KONSTR.: <i>~ (åt sig) ngt</i> HIST.: sedan 1749; av nederl. <i>kapen</i> med samma bet., till frisiska <i>kap</i> 'köp'</p>	<p>SSB</p> <p>2kapa verb (ta över med våld) <i>kapa ngt en terrorist ~de ett flygplan i morse</i> kapa åt sig äv. kapa till sig: vard.; <i>kapa åt sig ngt</i> företaget har lyckats <i>~ åt</i> (tillskansa) sig över 10 procent av marknaden; han menade att staten hade <i>~t</i> (roffat) <i>åt sig</i> oskäligt mycket av den enskildes egendom</p>
<p>NSO kapja verb <i>-ade -at 1 korta av</i> (ngt) [...]</p> <p><i>kostnadskrävande åtagandena 2</i> med (hot om) våld överta kontrollen av farkost e.d.; för direkt vinning el. i (pol.) utpressningssyfte: <i>planet -ades mitt över Medelhavet; ~ ett fartyg</i> □ spec. förr som ett led i sjökrigföringen (jfr kapare, kaperi) □ äv. allmänare orättfärdigt lägga beslag på (vanl. med partikel): <i>~ åt sig den största biten</i></p>	<p>NKO</p> <p>kapa^v verb (kapar, kapade, har kapat; vara kapad, kapat)</p> <p>1 göra något kortare, t.ex. genom att hugga eller såga ♦ <i>kapa en gren</i> 2 ta kontrollen över t.ex. ett flygplan och tvinga piloten att flyga någonstans ♦ <i>Planet kapades på väg till Tokyo.</i> kapa 'åt sig något vardagligt ta något före alla andra ♦ <i>Han har kapat 'åt sig den bästa platsen.</i></p>
<p>BSO kap 2 fångst, fynd: <i>göra ett gott k. -er; pl. =, best. pl. -en</i> kapa 1 erövra (fartyg, flygplan) med vapenhot el. våld; <i>k. åt sig riva till sig, ruffa åt sig -de</i></p>	

Illustration 2. Partikelförbindelsen *kapa åt sig* i ordböckerna

SSB och NKO ansätter genomgående partikelförbindelserna som sublemman i artikeln för det enkla verbet, vilket är tydligt och bra (illustration 2). NKO anför även andra fraser som sublemman, men eftersom betoning anges är partikelförbindelserna åtminstone i princip lätta att känna igen. En viktig orsak till att NKO ger betoning är säkert att den riktar sig till icke-svenskspråkiga, men det kunde vara praxis i fler ordböcker. Visserligen är betoningsfördelningen i löpande tal inte alltid så klar, men principiellt vore det bra att få partiklar/partikelförbindelser markerade på ett tydligt vis, eftersom de hör till de mer komplicerade fenomenen i svenskan. Partikelförbindelser har dels klart lexikala drag, dels syntaktiska drag (Norén 2005, Booij 2002).

BSO anför partikelförbindelserna som exempel under de enkla verben och anger i princip betoningen med en punkt under vokalen (illustration 2). Tyvärr är punkteringen inte konsekvent genomförd; för exempelvis *roffa åt sig* under *roffa* saknas betoningsangivande punkt och likaså för *ta åt sig*. Den senare förbindelsen ingår i ett betydelsemoment med angivelsen ”med betonad partikel” i *ta*-artikeln. Avsaknaden av betoningsangivande punkt under *åt* blir extra inkonsekvent i och med att partikeln i de flesta andra partikelförbindelserna i momentet är punktmarkerade.

Att ge partikelförbindelser som sedvanliga exempel i artikeln för motsvarande simplexverb är enligt min mening ingen lyckad lösning, även om partiklarna betoningsmarkeras. Både syntaktiskt och lexikalt vore det bättre att gruppera dem separat.

NEO:s hantering av partikelförbindelser är den mest brokiga och därmed också den mest problematiska. Vissa förbindelser ansätts som lemman medan andra anges som konstruktionsuppgifter och vissa förekommer enbart som exempel. Sammanlagt är det elva partikelförbindelser med *åt* som finns med som lemman, varav två reflexiva, *bära sig åt* och *ta åt sig*. När de prepositionella partiklarna ingår i konstruktionsuppgiften går de inte att skilja från regelrätta obetonade prepositioner. I artikeln *kapa* (illustration 2) anges det visserligen i betydelsemoment b) att verbet vanligen står med partikel i den allmänna betydelsen, men konstruktionsuppgifterna hänför sig ju till hela momenten och formellt kommer det att verka som om *åt sig* var en optionell bestämning både för huvudbetydelsen och för de två betydelsenyanserna. I t.ex. artikeln *klämma* (illustration 3) förekommer ingen angivelse om att verbet förekommer med partikel i betydelsenyans d) där exemplet *~ åt en falskdeklarant* återfinns. Därmed ser exemplet likadana ut som t.ex. *frysas åt TV-serier* i artikeln *frysa* (jfr illustration 1). Osäkra användare kan inte veta att det ena exemplet illustrerar en valenskombination och det andra en partikelförbindelse. En tydligare gruppering hade varit önskvärd eller åtminstone en betoningsmarkering av något slag för partiklar.

¹**klämm`a** verb *klämde klämt*, pres. *klämmer*
 • (ofta med partikel) trycka samman från två eller flera sidor på en mindre yta: [...]
 BET.NYANSER: [...]
d) överfört: *klämd mellan föräldrarnas ambition och egna önskemål*; *~ åt en falskdeklarant*; *~ ur sig svaret*; *orkestern klämde i med en marsch*; *~ till med ett citat*; *~ fram en ursäkt*
 [...]
 KONSTR.: *~ (fast el. ihop el. in el. ut) ngt*, *~ på ngt*, *~ till med ngt*

Illustration 3. Artikeln klämma i NEO

Av tabell 5 framgår vilka av de vanligaste partikelförbindelserna med *åt* som finns noterade i de olika ordböckerna samt i vilken form de tas upp. Av de 24 vanligaste

partikelförbindelserna med *åt* i Parolematerialet är det bara ett, *skilja sig åt*, som inte noteras i en enda av ordböckerna. Förbindelserna *rycka åt sig*, *slita åt sig* och *suga åt sig* finns noterade i bara en ordbok, resten i fler. Kombinationen *göra åt* är gråmarkerad i tabellen, eftersom det är diskutabelt om den ska anses utgöra en partikelförbindelse, trots att den behandlas som en sådan i några av ordböckerna. Jag återkommer strax till den problematiken.

Förbindelse	Parole	NEO			SSB	BSO	NKO	NSO	
		Lm	Kon.	Ex.	Sblm	Ex.	Sblm	Lm	Ex.
1–24	Belägg								
<i>göra åt</i>	527	1			1		1	1	
<i>komma åt</i>	415	1			1	1	1	1	
<i>gå åt</i>	329	1			1	1	1	1	
<i>bära sig åt</i>	221	1			1	1	1	1	
<i>säga åt</i>	215	1			1		1	1	
<i>skilja åt</i>	166		1	1	1		1		1
<i>hjälpas åt</i>	125	1			1	1	1	1	
<i>ta åt sig</i>	84	1			1	1	1	1	
<i>skiljas åt</i>	71			1			1		1
<i>skilja sig åt</i>	60								
<i>dra åt</i>	59				1	1	1		
<i>följas åt</i>	40	1			1		1	1	
<i>vilja åt</i>	39				1	1	1		
<i>strama åt</i>	38		1	1		1	1		1
<i>rycka åt sig</i>	32			1					1
<i>ta åt</i>	30	1			1		1	1	
<i>kapa åt sig</i>	28		1	1	1	1	1		1
<i>roffa åt sig</i>	24		1	1	1	1	1		1
<i>dra åt sig</i>	23			1	1				1
<i>klämma åt</i>	22			1	1	1	1		1
<i>plocka åt sig</i>	21			1	1		1		1
<i>slita åt sig</i>	18				1				
<i>suga åt sig</i>	17						1		
<i>sätta åt</i>	15				1		1		

Tabell 5. Noteringen av partikelförbindelser med *åt* i ordböckerna

För NEO kan man notera att det överlag är de mest frekventa förbindelserna som är ansatta som lemmen. Av de reflexiva förbindelserna med ordningsföljden V *åt* SIG är det bara *ta åt sig* som finns med som lemma. Två finns noterade som konstruktionsuppgifter och några bara som exempel medan vissa inte noteras alls. För *dra åt sig* är det enda exemplet idiomat *dra öronen åt sig*. Möjligen har förbindelsetypen ansetts stå nära prepositionella uttryck, vilket har ett visst fog för sig, eftersom det reflexiva SIG kunde tolkas som, men ordföljden visar att *åt*-frasen inte är en prepositionell bestämning; man säger normalt *han plockade åt sig några broschyrer* och inte *?han plockade några broschyrer åt sig*. Ordföljden framgår också

av konstruktionsuppgifterna (jfr *kapa* i illustration 2). En alternativ förklaring till den bristande noteringen är att typen räknats som ett produktivt mönster, men den är knappast ett fullgott skäl. Produktiviteten är dessutom begränsad (Martola 2007), och typen borde i så fall åtminstone ha noterats i adverbartikeln *åt*, vilket inte är fallet. Man kan slutligen notera att förbindelserna *dra åt*, *vilja åt* och *sätta åt*, som inte tas upp vare sig i artiklarna för respektive simplexverb eller som lemmen, finns noterade i adverbartikeln för *åt* i NEO.

NEO:s behandling av partikelförbindelser är såsom ovan framgått rätt brokig. Av de 24 vanligaste partikelförbindelserna med *åt* i Parolekorpusen finns dock sammanlagt 17 noterade i någon form. SSB noterar 19 och NKO 20, och eftersom bägge noterar partikelförbindelserna som sublemman framstår de tydligare som egna lexikala enheter. I NKO noteras *följas åt* något avvikande; samma stil används som för sublemman, men förbindelsen noteras under *följas* och förbindelsen är inte utdragen till vänsterkanten som sublemman normalt i ordboken. Förbindelsen *skilja sig åt* noteras inte i en enda av ordböckerna.

Vad gäller NSO kan man notera att kolumnerna ser exakt likadana ut som för NEO utom att konstruktionsuppgiftskolumnen saknas.

För förbindelsen *säga åt* är Parolesiffran ungefärlig, eftersom jag bara räknat belägg med betydelsen 'uppmana, förmana'. Vid betydelsen 'informera, konstatera' är det osäkert om kombinationen ska räknas som partikelförbindelse, och dessutom är en del av beläggen ambigüosa i fråga om betydelse. (Se närmare Martola 2005.)

Den vanligaste förbindelsen i mitt material är *göra åt* och den är som ovan nämnts problematisk. Använder man enbart betoningskriteriet för att identifiera verbpartiklar klassar man kombinationen som partikelförbindelse, men synar man den syntaktiskt räcker betoningkriteriet inte till. I en partikelförbindelse *göra åt* måste objektet i svenskan stå efter *åt:et*: *göra åt ngt*. Det här kriteriet uppfylls vid betydelsen 'förbruka' (*familjen gjorde åt en limpa om dagen* – jfr illustration 4), men däremot inte av frasen *göra någonting åt något*, där ju objektet står före *åt*. SAG (3: 428) påpekar explicit att *åt:et* i förbindelsen *göra någonting åt något* optionellt kan vara betonat men att *åt*-frasen utgör ett bundet adverbial (*åt:et* är med andra ord inte ett partikeladverbial).

NKO tar upp hela frasen *göra någonting åt något* som sublemma med betoningsangivelser för *åt*, och kombinationen har förmodligen räknats som partikelförbindelse eftersom den alfabetiskt står på platsen för *göra åt*, efter *göra upp* (illustration 4).

Både NEO och SSB ansätter kombinationen *göra åt* som lemma, och i båda ordböckerna anges 'förbruka' som första betydelse (illustration 4). Den betydelsen har jag inga belägg för i mitt korpusmaterial. Som andra betydelse – i NEO i eget moment och i SSB efter asterisken för idiom – anges 'avhjälpa, åtgärda'. I NEO står dessutom den något anmärkningsvärda konstruktionsuppgiften *göra ngt åt ngt*. Lemmat har alltså delats upp och objektet lagts in mellan verb och

partikel, där det inte finns plats för objekt i en partikelförbindelse. Dessutom står det första *ngt* inte för ett mer eller mindre fritt utbytbart element, vilket är det normala i konstruktionsuppgifter, utan i huvudsak för just *något/någonting*. De två pronomenen står för hela 90 % av objekten i beläggen på uttrycket i Parolekorpusen. Därtill förekommer *inget/ingenting* och i någon mån kvantifierande uttryck som (*inte*) *mycket*, *inte ett dugg* o.likn.

Noteras kan slutligen att både NEO och SSB tar upp frasen *göra något åt något* också i artikeln för simplex verbet *göra*. Den förekommer som idiom i det första betydelsemomentet ('vara sysselsatt'). I NEO är exempelfrasen (*det är*) *inget att göra åt* och i SSB *vad kan/ska ngn göra åt det*. Det här är den syntaktiskt adekvata placeringen av uttrycket.

<p>NEO</p> <p>göra å t verb <i>gjorde gjort</i>, pres. <i>gör</i> ORDLED: <i>gjo-r-de</i> SUBST.: åtgörande (till 2) 1 förbruka: <i>familjen gjorde åt en hel limpa bröd om dagen</i> KONSTR.: ~ <i>ngt</i> HIST.: åtm. sedan 1950-talet 2 (i vissa uttr.) (avhjälpa genom att) vidta lämpliga åtgärder med avs. på ngt trasigt el. felaktigt: <i>har du gjort någonting åt det trasiga trappsteget ännu?; det är ingenting att ~</i> KONSTR.: <i>göra ngt åt ngt</i> HIST.: sedan 1526</p>	<p>SSB</p> <p>göra åt: <i>göra åt ngt</i> vard. se till att ~ åt (äta upp) påronen innan de ruttar * <i>det är inte mycket att göra åt</i> el. <i>det är ingenting att göra åt</i> inför ngt som inte kan åtgärdas, uppgivet hon kommer inte på festen, det är inte mycket att ~ åt</p>
	<p>NKO</p> <p>göra 'upp eld tända en eld</p> <p>göra någonting 'åt något ändra eller påverka något ♦ <i>Om du är missnöjd med kursen ska du försöka göra någonting 'åt det.</i> ♦ <i>Det är ingenting att göra 'åt. (=Det är omöjligt att ändra eller påverka.)</i></p>

Illustration 4. Artikeln för *göra åt* i NEO, SSB och NKO

6 Uppsummering

I denna studie har jag undersökt hur konstruktionsuppgifter för verb och partikelförbindelser behandlas i svenska ordböcker med konstruktioner med *åt* som exempel. Undersökningen har visat att ordböckerna i förhållande till sin omfattning visserligen förhållandevis väl täcker de vanligaste konstruktionerna om man jämför med ett autentiskt språkmateriel, men att genomförandet överlag verkar lite inkonsekvent. De största bristerna uppvisar ordböckerna i fråga om behandlingen av partikelförbindelser. SSB och NKO ansätter partikelförbindelserna som sublemman, vilket är en bra lösning. De andra tre behandlar partiklar och valensprepositioner integrerat, vilket gör det svårt för användarna att urskilja vad som är partikelförbindelser med *åt* och vad som är verb med *åt*-frasbestämning.

Det är å ena sidan förståeligt att behandlingen av partikelförbindelser haltar,

eftersom det handlar om ett ytterst intrikat och mångfasetterat problem i svenskan. Å andra sidan är det just därför ett område som många användare kan tänkas behöva hjälp med, i all synnerhet sådana som inte har svenska som modersmål. Man kan visserligen försvara ordböckerna med att de, förutom NKO, inte är avsedda för icke-modersmålstalare. Det är dock en klen ursäkt, för ordböckerna ger en mängd andra uppgifter som svenska användare också kan antas känna till.

De svenska ordböckerna utgör utgångspunkt och stöd för redigeringen av bilingvala ordböcker med svenska som källspråk. Att redovisa svenska partikelförbindelser och deras ekvivalenter för talare av andra språk är en vansklig uppgift. Författarna till bilingvala ordböcker har dessutom mestadels målspråket som modersmål. Deras arbete skulle underlättas väsentligt om behandlingen av partikelförbindelser vore åskådlig och klar i källorna.

Litteratur

Undersökta ordböcker

BSO = Malmström, Sten & Györki, Iréne & Sjögren, Peter A.: *Bonniers svenska ordbok*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag AB 2002.

NEO = *Nationalencyklopedins ordbok*. Utarbetad vid Språkdata, Göteborgs universitet. Bd 1–3. Höganäs Bra böcker 1995–1996. – *Nationalencyklopedins ordbok*. <http://www.ne.se>, anv. maj 2007.

NKO = *Natur och kulturs svenska ordbok*. Författare: Per Olof Köhler, Ulla Messelius, Birgitta Hene. Huvudredaktör: Birgitta Hene. Stockholm: Natur och kultur 2001.

NSO = *Svensk ordbok*. Utarbetad vid Språkdata, Göteborgs universitet. Stockholm: Norstedts Ordbok 1999.

SSB = *Svenskt språkbruk. Ordbok över konstruktioner och fraser*. Utarbetad av Svenska språknämnden. Stockholm 2003.

Övriga ordböcker

SAOB = *Svenska Akademiens ordbok*. g3.spraakdata.gu.se/saob, anv. 2004–2007.

SAOL12 = *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. 12. uppl. Stockholm 1998.

SAOL13 = *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. 13. uppl. Stockholm 2006.

SHO = *Svensk handordbok. Konstruktioner och fraseologi*. Ture Johannisson & K. G. Ljunggren (red.). Stockholm: Läromedelsförlagen 1970.

Annan litteratur

Booij, Geert 2002: Separable complex verbs in Dutch: A case of periphrastic word formation. I: Nicole Dehe & al. (red.): *Verb particle explorations*. Berlin: Mouton de Gruyter, 21–41.

Martola, Nina 2005: Vad säger man åt folk? Kombinationen *säga åt* i finlandssvenskan och sverigesvenskan. I: Gunilla Byrman & al. (red.): *Svenskans beskrivning 27*. Växjö: Växjö University Press, 181–192.

Martola, Nina 2007: *Konstruktioner och valens. Verbfraser med åt i ett jämförande perspektiv*. Nordica Helsingiensia 10. Helsingfors: Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur.

Norén, Kerstin 2005: Lexikalisering av partikelverb. I: Gunilla Byrman & al. (red.): *Svenskans beskrivning 27*. Växjö: Växjö University Press, 246–256.

SAG = Hellberg, Staffan & Andersson, Erik & Teleman, Ulf 1999: *Svenska akademiens grammatik*. Stockholm: Svenska Akademien/ Norstedts ordbok.

Svenskan i Finland. Syntaktiska drag i ett jämförande perspektiv. Projektets slutrapport 2004–2006. <http://www.sls.fi/media/pdf/svenskanifinland.pdf>

Korpusmaterial

Parole-materialet. <http://spraakbanken.gu.se/parole>. Januari 2004.

Språkbanken i Finland. www.csc.fi/kielipankki/index.phtml.sv. Parolekorpusen. Anv. 2004–2007.

Nina Martola
 forskare, f. 1955
 Forskningscentralen för de inhemska språken
 Sörnäs strandväg 25
 FIN-00500 Helsingfors
nina.martola@focis.fi

